

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3390/2023
07.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Андреј Прекајски, адвокат из ..., против туженог Предузеће за информисање и маркетинг „Pink International Company“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Горан Ђурашиновић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 412/22 од 26.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 07.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду ГжЗ 412/22 од 26.10.2022. године у делу става првог и у ставу другом изреке и пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 604/21 од 29.06.2022. године у делу става првог изреке и у ставу другом изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа исплати 300.000,00 динара са законском затезном каматом од 29.06.2022. године и **ОДБИЈА** захтев туженог за накнаду трошкова поступка.

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 412/22 од 26.10.2022. године у преосталом делу, као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове целокупног поступка у износу од 265.600,00 динара, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 604/21 од 29.06.2022. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде нематеријалне штете због објављивања неистинитих инфомрација, повреде претпоставке невиности и повреде части и угледа, као и повреде права на приватност, исплати износ од 24.400.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као неоснован (став први изреке). Обавезан је тужилац да туженом на име

накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 913.500,00 динара (став други изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж3 412/22 од 26.10.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 604/21 од 29.06.2022. године у ставу првом изреке (став први изреке). Преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 604/21 од 29.06.2022. године, тако што је обавезан тужилац да туженом на име трошкова поступка плати износ од 666.600,00 динара (став други изреке). Обавезан је тужени да тужиоцу плати трошкове другостепеног поступка у износу од 30.000,00 динара (став трећи изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23), и утврдио да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је на свом медију „Pink“ телевизија емитовао емисију под називом „Истраживач – када порастем бићу тајкун“ у три дела. Први део емитован је 22.03.2016. године у којем се тужилац изјашњава о корупцији у смислу да је „корупција неминовна“, објашњава се значење речи тајкун, говори се о подизању оптужнице против тужиоца, његовог сина и осморо сарадника, уз приказивање оптужнице, те да је једна од последица њихових шпекулација да је без посла остало 5000 радника у путарским фирмама „Нибенс групе“ уз пропратну слику одређене групе радника без навођења посебног извора за те наводе. Такође, износе се наводи оптужнице, да је тужилац одбио гостовање у тој емисији, да су се обраћали његовој ПР служби, уз фотографије мејлова и уз приказивање тужиоца како два пута пролази поред новинара који постављају питање, а он не одговара. Други део је емитован 29.03.2016. године, уз поновно приказивање фотографија мејлова, помињање тужиоца као неког ко стоји иза штрајка адвоката како би одуговлачио случај, објављивање фотографија тужиоца уз позивање на саслушање у полицији, објављивање демантија тужиоца уз позивање на прилог „Б 92“ у „Утиску недеље“ када је АА признао да је давао паре политичарима, у којој су гоставали један економиста, уредник портала „Пиштаљка“, адвокат ББ као бранилац тужиоца и ВВ шеф радне групе за испитивање приватизације, који је навео да је тужилац у полицији рекао „био сам добар свима њима када сам давао новац“, те се у емисији причало о хапшењу тужиоца и оптужби против њега. Трећи део емитован је 05.04.2016. године и исти садржи изјаву репортера да наставак суђења тужиоцу заказано за 08. април изазива велику пажњу домаће и стране јавности, затим изјашњавање различитих лица о тужиоцу где један наводи „али доста смо животних савета добили од њега“, излагање репортера у вези сајта „Викиликс“ уз приказивање докумената на енглеском језику, истраживање емисије „Инсајдер“ „Б 92“ о тужиоцу уз приказивање дела те емисије,

изјава тадашњег првог потпредседника Владе о тужиоцу, слика тужиоца коју прати текст у транскрипту на месту где се наводи саслушање у полицији, поновно приказивање мејлова упућених тужиоцу.

Утврђено је да је произвођач/продуцент емисије „Истраживач“ Привредно друштво „Wizart Production“ са којим је тужени као емитер дана 15.02.2016. године закључио уговор о телевизијском емитовању емисије „Истраживач“ која за циљ има да обавести јавност о темама из области јавног и друштвеног живота у земљи, а којим је уговорено да ће емитовање прве емисије на основу овог уговора бити 16.02.2016. године, да ће се наредна емисија емитовати највише четири пута месечно, с тим да друга страна финалну верзију сваке емисије достави туженом у формату спремном за емитовање најкасније 24 часа пре предвиђеног термина емитовања. Такође, утврђено је да су, осим на „Pink“ исте три емисије (које за тему имају живот тужиоца) емитоване и на медију „Студио Б“, да су емисије снимљене и емитоване у сусрет изрицању пресуде овде тужиоцу, иначе власнику једне од најмоћнијих компанија у Србији, коме је оптужницом стављено на терет да је починио кривично дело злоупотребе службеног положаја одговорног лица из одредбе члана 234. став 3. у вези са став 1. КЗ РС, у вези одредбе члана 33. КЗ РС у саизвршилаштву, те да су о хапшењу тужиоца и о кривичном поступку који је вођен против њега писали бројни медији и изјаве су давале највиши политички званичници и функционери у то време, што је приказано и у самој емисији.

Разлог за снимање емисије била је велика заинтересованост јавности за ток кривичног поступка, те намера аутора да тужиоца прикажу из другог угла, због чега су за потребе снимања отишли у његово родно место, где су интервјуисали његове рођаке, комшије, школске другове, који су имали прилику да изнесу своје мишљење о овде тужиоцу. У емисији говоре и радници путарских предузећа и износе своје виђење ситуације, односно на који начин се приватизација некада државних предузећа одразила на њихов посао и живот пре снимања. Утврђено је да је новинарка ГГ, која је била запослена у „Wizart Production“ са имејла контактирала тужиоцевог браниоца (адвокат ББ) као и ПР службе тужиоца (ДД) да из мејла упућеног ДД (на адресу ЂЂ) којој су јој била послата питања за тужиоца, међутим, ни ББ, ни ДД нису одговорили на мејлове новинарке, иако је у њима јасно наведено да се снима емисија о тужиоцу која ће бити емитована на ТВ „Pink“ и „Студио Б“ где се позива тужилац да изнесе своју страну приче. У емисијама је наглашено да су тужилац и његов бранилац контактирани, али да нису одговорили. Такође, утврђено је да се у емисијама, и то на почетку прве и касније објашњава значење термина тајкун и да је и тужилац истим термином означио себе у наслову своје књиге „ЕЕ“, да је након емитовања прве епизоде тужилац упутио деманти (у којој су нарочито наглашени као неистинити и увредљиви делови који се наводе и у тужби) који је у целости прочитано онако како је тужилац тражио на крају друге епизоде (емитоване 29.03.2016. године), те да је на крају друге и треће епизоде било наглашено да циљ емисије „Истраживач“ није вређање нити омаловажавање физичких и правних лица, нити је било шта изнето у намери нарушавања пословног угледа, и да је циљ ове емисије искључиво објављивање информација од јавног значаја и то о догађајима који су у жижи интересовања јавности, за суђење једном од најбогатијих људи у Србији то свакако јесте. Један од саговорника у емисији био је и ЖЖ, који је дана 14.12.2016. године закључио са тужиоцем судско поравнање, којим се поводом својих изјава, које је изнео као саговорник у емисији „Истраживач – када порастем бићу тајкун“ извињава тужиоцу

због повреде части и угледа и обавезује да убудуће у јавности неће износити било какве даље тврдње и информације о тужиоцу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да се спорне информације односе на личност, појаву и догађај од интереса за јавност, те да су аутори емисије поступали у складу са дужном новинарском пажњом, покушавајући да са тужиоцем ступе у контакт ради његовог коментара односно учешћа у емисији, што он није прихватио, информације су проверене у довољној мери код доступних извора као што су тужилаштво, полиција и саговорници који су дали своје мишљење о тужиоцу и о кривичном поступку који се против њега у то време водио. Тужилац, као јавна личност, власник и председник једне од највећих домаћих компанија у области привреде и бивши потпредседник Владе Републике Србије, морао је бити спреман на критику, нарочито ону која се односи на пословање предузећа, те толерисати и трпети више него остали грађани, а од медија не може захтевати утврђивање истинитости чињеница као у судском поступку. Садржина емисије делом је заснована на наводима пренетим из оптужног акта државног органа, па не постоји одговорност медија за објављивање тих информација, нити за сумарно новинарско мишљење засновано на наводима оптужнице, при чему тужилац није означен као извршилац кривичног дела, па није повређена претпоставка невиности. Тужилац није означен као лице одговорно за отпуштање радника у процесу својинске трансформације путарских предузећа, а пренета изјава тужиоца од раније „корупција је неминовна“ не ствара утисак да је то примарни тужиочев став и мишљење о питању корупције. У погледу наводне тужиочеве изјаве дате у форми разговора између тужиоца и полицијског службеника, закључено је да представља верно пренету изјаву инспектора МУП-а шефа радне групе за испитивање приватизације коју је дао у емисији на телевизији „Б 92“. Зато је првостепени суд одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио накнаду нематеријалне штете од туженог због објављивања неистинити информација, повреде претпоставке невиности и повреде части и угледа.

Другостепени суд је прихватио изнето становиште првостепеног суда.

Одредбом члана 46. Устава Републике Србије зајемчена је слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом и на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје (став 1.) и утврђено да се слобода изражавања може законом ограничити, ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала, демократског друштва и националне безбедности Републике Србије (став 2.).

Према члану 10. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе (став 1.). Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужност и одговорност, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу (поред осталог) заштите угледа или права других (став 2.).

У циљу заштите људског достојанства, као и независности, угледа и непристрасности суда или другог надлежног органа, нико се у медију не сме означити учиниоцем кажњивог дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда (члан 73. Закона о јавном информисању и медијима), док је по члану 79. наведеног Закона достојанство личности (част, углед, односно пијатет лица на које се односи информација) правно заштићено. Објављивање информација којима се врши повреда части, угледа и пијатета, односно лице приказује у лажном светлу приписивањем особина или својстава које оно нема, односно одрицањем особина или својства које има, није допуштено ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави догађаја и личности на које се информација односи.

У конкретном случају, тужени је емитовао емисију под називом „Истраживач – када порастем бићу тајкун“ у три епизоде и предмет емисије је животни пут тужиоца као истакнутог српског привредника, развој његове каријере и пословање његове компаније, затим хапшење тужиоца и кривични поступак против њега, што несумњиво представља теме о којима јавност има оправдани интерес да зна у смислу члана 5. став 1. Закона о јавном информисању и медијима. Међутим, свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују (став 2.), јер слобода изражавања није апсолутна и подразумева одређени степен одговорности и дужности. Реч је о релативној слободи која може бити ограничена легитимним циљем у који спада заштита права и угледа других лица.

Изјава тужиоца емитована у уводном делу прве емисије „Често чујете у задње време корупција. Корупција је неминовна“ без навођења потпуне садржине дате изјаве, контекста и времена у коме је дата, не може се посматрати изоловано од садржине и концепта целе емисије у којој преовлађују информације о кривичном поступку који је против тужиоца вођен и која је зато непотпуна и неподобна да тужиоца представи, као некога ко одобрава корупцију сматрајући да је неминовна. Ово нарочито што корупција у ширем смислу подразумева давање новца или других материјалних добара са намером да прималац чини или делује у корист онога који даје новац, што је даље повезано са изјавом тужиоца објављеном у виду разговора са полицијским службеником (објављено у две епизоде) где потврђује да је свима давао новац и да ће рећи коме, када дође време, имплицира да је тужилац злоупотребом стицао приватну корист. Не може се прихватити као правилан закључак нижестепених судова да наведена изјава тужиоца (представљена као аутентична, дата на саслушању у полицији) представља верно пренету изјаву инспектора, јер управо то у емисији није наведено, већ супротно да потиче из саслушања у полицији, а што све указује да није поступљено у складу са чланом 9. став 2. наведеног Закона. По наведеној одредби, уредник и новинар дужни су да преузете информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно и потпуно, а ако се информација преузима из другог медија, да наведу и назив тог медија. Слобода новинарског изражавања је нарочито условљена обавезом да медији морају да делују у доброј вери и пруже тачне и поуздане информације у складу са новинарском етиком, када извештава о питањима од општег и јавног интереса, те да поступају у складу са професионалним стандардима, при чему обавеза новинарске пажње важи и у случају преузете информације и преношења туђих изјава и мишљења.

Одредбом члана 112. Закона о јавном информисању и медијима, прописано је да лице на које се односи информација чије објављивање је у складу са овим Законом забрањено, а које због њеног објављивања трпи штету, има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са општим прописима и одредбама овог Закона, независно од других средстава правне заштите која том лицу стоји на располагању у складу са одредбама овог Закона.

Према одредби члана 114. истог Закона, издавач одговара за штету насталу објављивањем информација из члана 112. став 1. овог Закона, без обзира на кривицу.

По Закону електронским медијима пружалац медијске услуге одговара за програмски садржај без обзира да ли га је произвео тужилац или друго лице на пример независна продукција, закупљени термин, програмска размена, најаве програма, СМС и друге поруке публице и слично (по члану 54. тог Закона).

Следом наведеног, тужилац има право на накнаду нематеријалне штете у циљу успостављања правичне равнотеже између супротстављених права тужиоца и слободе изражавања, при чему околности конкретног случаја оправдавају досуђивање новчане накнаде због изнетих непотпуних и са дужном пажњом непроверених чињеница о тужиоцу које у себи садрже увредљиву конотацију подобну да тужиоца представе у негативном светлу и повреде углед, част и аутентичност. Представљање тужиоца у емисији као лице склоно корупцији које сматра да је иста неминовна, на основу непотпуних и непроверених информација у контексту извештавања о кривичном поступку у току, одступа од деловања у доброј вери у складу са новинарском етиком и професионалним стандардима. Ово нарочито што се према пракси Европског суда за људска права новинари који извештавају о текућим кривичним поступцима морају да се постарају да не прекораче границе које су утврђене у интересу ваљаног спровођења правде и да поштују право оптуженог на претпоставку невиности, без обзира на то да ли се суди некој јавној личности. Приликом одлучивања о висини накнаде штете суд је посебно ценио да ли је тужилац покушао да умањи штету коришћењем других средстава правне заштите у складу са одредбама овог Закона и да ли је тужени омогућио тужиоцу да умањи штету објављивањем одговора (члан 117. Закона о јавном информисању и медијима). Како је тужилац упутио демант који је у целини прочитан у емисији вести и на крају епизоде, то применом правила из члана 200. ЗОО, а водећи рачуна о значају повређеног добра, као и да се накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом, тужиоцу за претрпљене душевне болове припада правична новчана накнада нематеријалне штете у износу од 300.000,00 динара, док је преко тог износа тужбени захтев неоснован.

Остали ревизијски наводи неосновани су, јер је предвиђена слабија заштита лица која учествују у јавном животу у односу на остале грађане. Новинарска слобода подразумева и изванредан степен претеривања у контексту расправе о стварима од јавног интереса. Слобода изражавања је предмет бројних ограничења, али она се уско тумаче. У медијском праву од новинара се не захтева утврђивање истинитости чињеница, већ је довољно слободно изразити и објавити информацију пошто се претходно провери да је она истинита у складу са примереним околностима конкретног случаја, у складу са новинарском пажњом. У односу на ревизијске наводе, поступљено је са дужном пажњом.

На основу чланова 414. став 1. и 416. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Тужилац је делимично успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. став 2, 154, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка сразмерно успеху у спору (накнада нематеријалне штете). Трошкови су му признати за састав тужбе 9.000,00 динара, за заступање од стране пуномоћника адвоката на десет одржаних рочишта 105.000,00 динара, на пет одложених рочишта 30.000,00 динара, за састав пет образложених поднесака 45.000,00 динара, за састав два необразложена поднеска 9.000,00 динара, састав жалбе 18.000,00 динара, као и 18.000,00 динара за састав ревизије према Адвокатској тарифи. Тужиоцу су признати и трошкови на име судске таксе на тужбу и пресуду према успеху у спору у износу од по 15.800,00 динара према Таксеној тарифи.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија,
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**